

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“
Јавна научна установа
Институт за македонски јазик
„Крсте Мисирков“ - Скопје

Примено:	13. 11. 2023		
Орг. Един.	Број:	Прилог:	Вредност:
02	386/9		

До Советот на ИМЈ „Крсте
Мисирков“, Скопје

Предмет: Извештај за самоевалуацијата на институцијата и на студиските програми на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје

Почитувани во прилог го доставуваме Извештајот за самоевалуација за понатамошна постапка.

Скопје, 13.11.2023 г.

Претседател на комисијата

д-р Катица Трајкова

Извештај за самоевалуација на институцијата и
на студиските програми
на
Институтот за македонски јазик
„Крсте Мисирков“, Скопје,

2019 – 2023

ВОВЕД

Евалуацијата претставува процена на квалитетот на високото образование, која опфаќа голем број експлицитни процедури за проценување на институциите за високо образование, кадарот во нив и на студиските програми според кои се одвива наставниот процес и процесот на високообразовните установи. Методологијата за извршување на евалуацијата се одвива по правилата усвоени во рамките на ЕУ. Во Република Македонија евалуацијата е предвидена како обврска опишана во Законот за високо образование (Службен весник на РМ, 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 99/09, 115/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 145/15, 154/15, 30/16, 127/16 и 82/18). Таму со оваа постапка е предвидено оценување на квалитетот на вршење на високообразовната дејност, управувањето, финансирањето, академските и други активности. Овој процес предвидува надворешна евалуација и самоевалуација. Самоевалуацијата е законска обврска на високообразовната институција. За исполнување на оваа обврска, а според член 55 од Законот за високо образование, член 353–358 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје произлегува и обврската на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ да ја следи оваа процедура и да изврши самоевалуација.

Врз основа на чл. 43 и чл. 58 од Статутот на ЈНУ ИМЈ „Крсте Мисирков“, чл. 47 од Законот за научноистражувачка дејност (Сл. весник на РМ бр. 257/20, бр. 163/21), чл. 55 од Законот за високо образование (Сл. весник на РМ бр. 30/16, 127/16 и 82/18), Советот на ЈНУ ИМЈ „Крсте Мисирков“ на својата 51. седница одржана на 21.9.2023 год. изврши избор на членови на Комисија за самоевалуација на ЈНУ ИМЈ „Крсте Мисирков“, Скопје (Одлука бр. 02-264/1 од 26.9.2023), во состав:

- проф. д-р Катица Трајкова (претседател)
- проф. д-р Лилјана Макаријоска (член)
- проф. д-р Еленка Стоевска-Денчова (член)
- проф. д-р Симона Груевска-Маџоска (член)
- проф. д-р Елка Јачева-Улчар (член)
- проф. д-р Весна Костовска (член)
- Анета Турунидов (член од студентите).

Самоевалуацијата е извршена на начин и според условите утврдени со Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и со Упатството за самоевалуација. Притоа е земено предвид дека евалуацијата се врши на тековната генерација студенти

запишани на втор и на трет циклус студии во Институтот за македонски јазик и притоа резултатите се дадени издвоено за 2020/2023 година.

Евалуацијата започна во 2023 година, а овде се приложуваат добиените резултати.

Самоевалуација на ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје

Опис на Институтот

Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ е основан во март 1953 год. со цел сестрано да го проучува македонскиот јазик, да ги поттикнува творечките потфати во таа област и да се грижи за усовршување на научните и на стручните работници во него. Основните насоки по кои би се одвивала дејноста на Институтот биле зацртани преку пет одделенија и тоа: Одделение за современ македонски јазик, Одделение за дијалектологија, Одделение за лексикологија и лексикографија, Одделение за ономастика и Одделение за историја на македонскиот јазик, кои работеле врз долгорочни проекти: *Инџенцијално-синтаксички речник на македонскиот глагол*, *Македонски дијалектен атлас*, *Толковен речник на македонскиот јазик*, односно *Речник на македонската народна поезија*, *Речник на имињата на населени места*, односно *Речник на презимињата кај Македонците* и *Речник на македонските црковнословенски текстови*.

Една од основните задачи на Институтот при неговото формирање беше прибирање и обработка на лексички материјал не само од територијата на Македонија во нејзините државни граници туку и од нејзиното пошироко етничко простирање. Како резултат од ова, во издание на Институтот излегоа тритомниот *Речник на македонскиот јазик* до 1966 год., *Правилникот на македонскиот литературен јазик* во 1970 година. Во исто време се одвиваат и интензивните теренски истражувања, прибирање на дијалектолошки материјал како основа за изработка на *Македонски дијалектен атлас* и ономастички материјал, избор и ексерпција на старите црковнословенски текстови како основа за *Речникот на македонските црковнословенски текстови*. Богатиот, макотрпно собиран картотечен фонд го претставува лексичкиот фонд на македонскиот јазик на историски и на современ план.

Издавачката дејност на Институтот е своевидно сведоштво за развојот на македонистичката научна мисла. Како резултат од долгогодишната работа, заснована врз богатиот картотечен материјал собиран од повеќе генерации соработници, се издадени значајни проекти како: *Инџенцијално-синтаксичкиот речник на*

македонскиите глаголи во шест томови, *Речникот на презимињата на Македониите* во два тома, *Речникот на синонимите во сливои на Брегалница со Обратниот речник* кон него, *Речникот на македонската народна поезија* во четири томови, *Толковен речник на македонскиот јазик* во шест тома, потоа првиот и вториот том од *Речникот на црковнословенскиот јазик од македонска редакција* (и првите свески од третиот том) и воведниот том на *Македонскиот дијалектен атлас*.

И други проекти резултираат со посебни изданија: *Лексиката на материјалната култура во македонските црковнословенски текстови*, *Речник на ѓрчко-црковнословенски лексички паралели*, *Лексиката во ѓоејскиите ѓворби на Климент Охридски*, *Речникот на личните имиња во македонското народно ѓворештво*, *Банскиот ѓвор*, *Речник на имињата на населените места во Р Македонија (Б, Ѓ, Е, Ј, Н, Р, Т, Ќ, У, Ф, Х; Џ, Ш)* итн.

Издавачката дејност се реализира преку постојаните едичии: *Сѳари текстови*, *Посебни изданија* и *Јазикот наш денешен*.

Во првата, *Сѳари текстови*, досега се издадени 10 книги, монографски изданија на одделни ракописи работени врз принципот: анализа на текстот и потоа во прилог интегралниот текст (расчитан или фототипски).

Во едичијата *Посебни изданија* од 1960 год., се застапени теми што се однесуваат на историскојазични проблеми од најстариот период на развитокот на црковнословенскиот јазик, од современиот македонски јазик, од дијалектологијата, ономастиката. Досега се отпечатени 91 книга.

Најмлада, но не и помалку значајна е едичијата *Јазикот наш денешен* со 33 книги досега, меѓу кои се и зборниците од рефератите од научните собири во рамките на *Деновите на Блаѓоја Корубин* со повеќе прилози.

Како органи на Институтот излегуваат списанијата *Македонски јазик* и *Македонистика*. Списанието *Македонски јазик* почна да излегува во 1950 год. како билтен на Катедрата за јужнословенски јазици на Филолошкиот факултет, а од 1954 год. како орган на Институтот. Последен број на списанието е 73.

Списанието *Македонистика* излегува повремено од 1977 година, и во него се објавуваат пообемни македонистички трудови и јазичен материјал од сите подрачја на македонистиката. Последниот излезен број на ова списание е 21.

Ново издание на Институтот е списанието *Etymologica Macedonica*, кое претставува прво списание на македонски јазик наменето за трудови од областа на македонската, балканската, словенската и индоевропската етимологија. Првиот број излезе во 2023 г. и ги содржи рубриците *Поводи*, *Навраќања* и *Нови трудови*. Во

последната рубрика објавен е првиот дел од Македонскиот етимолошки речник, кој вклучува зборови на буквата А.

Изданијата на Институтот се помошна литература за нашите лекторати во странство и се застапени во библиотеките на повеќе славистички центри.

Во Институтот се работеше на долгорочните проекти: *Толковен речник на македонскиот јазик*, *Речникот на црковнословенскиот јазик од македонска редакција*, *Македонскиот дијалектен атлас*, *Македонскиот дијалектен наодвор од границите на Република Македонија*, *Речникот на синонимите во Војенско*, *Речникот на синонимите во македонскиот јазик*, *Речникот на антонимите во македонскиот јазик* и *Семантичко-деривацки речник на деминутиви, хипокористици, аугментативи и пејоративи*. Во периодот од 2019 до 2023 год. нема финансирани проекти од ресорното Министерство за образование и наука.

Тековни проекти на Институтот се: *Речник на црковнословенскиот јазик од македонска редакција*, *Македонски дијалектен атлас (МДА)*, *Македонскиот дијалектен наодвор од границите на Република Македонија*, *Лексиката во македонската народна проза*, *Речник на синоними во македонскиот јазик*, *Речник на антонимите во македонскиот јазик*, *Семантичко-деривацки речник на деминутиви, хипокористици, аугментативи и пејоративи*, *Етимолошки речник на македонскиот јазик* и *Речник на синонимите од Војенско*. Во овој период финансиран е само проектот *Лексиката во македонската народна проза*.

Раководителката на проектот „Лексиката во македонската народна проза“, проф. д-р Елена Јованова-Грујовска, активно ја следи и ја координира работата на соработниците, односно истражувачите кои се ангажирани на проектот. На 6–7 јули 2022 година организира *Јазична работилница* во рамките на проектот „Лексиката во македонската народна проза“, која се одржа во градот Кочани. Соработниците на проектот учествуваат во собирање на материјали од терен, ексерпција, обработка на лексеми, подготовка на трудови и статии за потребите на проектот, обработка и анализа на ексерпирани зборови и на лексиката на народната проза. Сите соработници беа дел од Јазичната работилница во рамките на проектот „Лексиката во македонската народна проза“, која се одржа во градот Кочани.

Во рамките на проектот „Семантичко-деривацки речник на деминутиви, хипокористици, аугментативи и пејоративи“ (раководител на проектот: проф. д-р Елена Јованова-Грујовска) продолжува проучувањата на морфонолошките и на семантичките промени во рамките на деривирањето на овој тип лексика. Специјализираните проучувања ги потврдуваат деминутивите, хипокористите, аугментативите и пејоративите како модификациски зборообразувачки деривати, но и како повторени

полисемантички структури на основните лексеми со извесни отстапувања и трансформации што доведуваат до нови значења.

Според планот, тимот на „Речникот на антонимите во македонскиот јазик“ (раководител: проф. д-р Лидија Тантуровска) продолжи со својата работа, во 2019 година, како што беше предвидено, проф. д-р Лидија Тантуровска и проф. д-р Снежана Петрова-Џамбазова го подготвија за печат „Индексот на антоними во македонскиот јазик“, кој се објави како издание на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје.

Во 2022 година соработниците на проектот „Македонски дијалектен атлас“ (раководител: проф. д-р Веселинка Лаброска) направија избор на лексички карти од различни тематски области со цел финална обработка и подготовка за печат на една од свеските за лексичкиот том на МДА. Беше дигитализирана целата дијалектна картотека со финансии обезбедени од Министерството за култура и Агенцијата за иновации и технолошки развој. Беше средена картотеката со тетратките од материјалите собирани на терен. Во периодот од 30 јуни до 1 јули 2022 г. во Охрид во Куќата на Уранија – МАНУ, беше организирана Работилница за македонските дијалекти, на која зедоа учество соработници од проектите МДА и Македонските дијалекти надвор од границите на РМ: проф. д-р Светлана Давкова-Ѓоргиева, проф. д-р Гоце Цветановски, проф. д-р Веселинка Лаброска и сите соработници од Истражувачкиот центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“ во МАНУ.

На проектот „Македонските дијалекти надвор од границите на РМ“ (раководител: проф. д-р Гоце Цветановски) соработниците го разгледуваа материјалот за работа и беше констатирано дека работата ќе се насочи на истражувања на дијалектите во областа Гора, (Косово и Албанија). Поради пандемијата со КОВИД-19, како и поради нефинансирање на проектите од страна на Министерството за образование и наука, не беа реализирани никакви теренски истражувања, ниту друг вид ажурирање на податоците во Картотеката.

На проектот „Етимолошки речник на македонскиот јазик“ (раководител: проф. д-р Гоце Цветановски) во тек е работата на првиот том на *Македонскиот етимолошки речник* (со основен лексички фонд), а во подготвителна фаза е изработката на концепцијата и методологијата на *Мезаурусниот Етимолошки речник на македонскиот јазик*, каде што ќе бидат вклучени поголем број соработници од разни области и од повеќе институции. Како плод од досегашната работа на тимот излезе првиот број на сп. *Etymologica Macedonica*, каде што е објавен првиот дел од *Македонскиот етимолошки речник*, кој вклучува зборови на буквата А.

За потребите на проектот „Речник на синоними во македонскиот јазик“ (раководител: Симона Груевска-Маџоска) соработниците: проф. д-р Александра

Ѓуркова, проф. д-р Снежана Петрова-Џамбазова и ас. м-р Христина Андоновска предадоа прва обработка на материјалот, и тоа: А. Ѓуркова материјал со почетни букви В, И, Ј, О и Т; С. Петрова-Џамбазова материјал со почетни букви Д (догматизам – душојадец), Ѓ, К (кабаат – колач) и С; Х. Андоновска материјал со почетни букви Д (д – догма), К (колба – кушачка), Р, Ќ, У и Ф. Главниот редактор С. Груевска-Маџоска ги обработи синонимите со следниве почетни букви А, Б, Г, Е, Ж, З, С, Л, М, Н, П, Х, Ц, Ч, Џ и Ш. Беше извршена ексцерпција од современа македонска книжевност (прозно, драмско и поетско творештво) од страна на доц. д-р Васка Ташова. Главниот редактор изврши втора и трета обработка на целиот материјал, како и негово усогласување со поставената методологија за лексикографска обработка. Иако проектот не се финансира од 2011 година, тој е во завршна фаза и е во последна подготовка за печатење.

Во изминатиот период се заокружи работата врз „Речникот на топонимите од Воденско“ во коавторство на Елка Јачева-Улчар (главен редактор), Мери Јосифовска и Весна Миовска, со кој Институтот конкурираше на Годишниот конкурс на Министерството за култура во областа на издавачката дејност во 2024 година. Овој проект, инаку, претставува дел од макропроектот *Речник на топонимите од Егејска Македонија*. Покрај ова, во изминатиот период Елка Јачева-Улчар и Мери Јосифовска, за потребите на *Толковниот речник на македонскиот јазик*, како и за *Правилниот на македонскиот јазик* работеа врз запишување и уазбучување на етниците и ктетиците од сите населени места во Република Македонија. Бидејќи овој материјал не беше публикуван во ниту еден од двата проекта, по завршувањето на проверката и усогласувањето со картотечниот материјал, се планира овој проект во наредниот период да биде понуден за објавување.

Од областа на историјата на македонскиот јазик се работи на проектот „Речник на црковнословенскиот јазик од македонска редакција“ (раководител: проф. д-р Лилјана Макаријоска), главно на лексикографска обработка на ексцерпираниот материјал на буквата Д, а во периодот меѓу 2019 и 2023 година се работеше на буквите В, Г и Д, лексикографска обработка, проверка и коректура на материјалот за 13, 14 и 15 свеска од Речникот, техничка подготовка на вториот том на Речникот, потоа на расчистување на црковнословенските текстови XV–XVII век за истражувања на јазичните особености на македонските црковнословенски текстови (од сите аспекти, со посебен акцент на фонетско-правописните особености), анализа на прилозите во македонските црковнословенски текстови од XII до XVI век, врз основа на материјалот од изворите за Речникот на црковнословенскиот јазик од македонска редакција.

Покрај Правописот, во 2021 година свое електронско издание доби и Толковниот речник, а во минатата (2022) година беа дигитализирани сите 5 картотеки на Институтот, што значи околу 5 милиони лексички единици.

Институтот континуирано остварува соработки на научноистражувачки проекти со сродните институции, со Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, со МАНУ, активно учествува и во работата, во развојот и во афирмацијата на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура со вклучување во лекторската дејност, зема активно учество на научните конференции, на предавањата и обезбедува литература за нашите лекторати во странство.

Меѓународната соработка на Институтот е видлива со учествата на наставниот кадар на научни собири во странство, членувањето во меѓународни редакциски одбори, во организацијата на меѓународни симпозиуми, со склучените договори за соработка на Институтот со повеќе институции, на пр. Институтот за јазици од БИХ, Филозофскиот факултет во Ниш и др.

Соработката со Управата за заштита на културното наследство при Министерството за култура е во врска со конкретната заштита на јазикот како духовно културно наследство, на дијалектите на македонскиот јазик, како и на топонимиконот на Република Македонија.

На планот на афирмацијата на македонскиот јазик, литературата, фолклорот, националната историја како најголеми национални вредности Институтот реализира повеќе заеднички активности со другите национални институти.

Во Институтот за македонски јазик има вкупно 43 вработени од кои наставно-научниот кадар го сочинуваат 20 научни советници/редовни професори, еден виш научен соработник/вонреден професор, 2 научни соработници/доценти и 12 асистенти истражувачи. 20 професори учествуваат во образовниот процес, додека другите имаат задолженија исклучиво во научноистражувачките и апликативните активности. Административниот кадар, односно административната служба во ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, брои 7 вработени.

Во ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ е акредитирана студиска програма од втор циклус студии – „Македонистика со комуникологија“ – едногодишни студии и „Македонистика со комуникологија“ – двогодишни студии. И во рамките на третиот циклус, докторски студии е акредитирана една студиска програма – модул јазик, потпрограма – македонски јазик: „Научноистражувачки студии на македонскиот јазик“, која подоцна е преименувана во „Применета лингвистика и македонистика“.

Од академската 2019/2020 до академската 2022/2023 се запишале вкупно 16 студенти, и тоа:

Студиска програма *Македонистика со комуникологија* (едногодишни студии)

Академска 2019/2020 година: 4 студенти

Академска 2020/2021 година: 2 студенти

Академска 2021/2022 година: 2 студенти

Академска 2022/2023 година: 3 студенти

Студиска програма *Македонистика со комуникологија* (двегодишни студии)

Академска 2022/2023 година: 1 студент

Студиска програма *Македонистика*, потпрограма *Применета лингвистика и македонистика* (стар наслов: *Научноистражувачки студии на македонскиот јазик*)

Академска 2019/2020 година: 1 студент

Академска 2021/2022 година: 1 студент

Академска 2022/2023 година: 2 студенти

Мисија на Институтот

Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ како единствена научна установа во Република Македонија е формирана за научни истражувања на македонскиот јазик и како единствен овластен субјект за заштита на македонскиот јазик и на македонската топонимија како дел од духовното и културното наследство на македонскиот народ.

Институтот за македонски јазик располага со огромен картотечен материјал собиран од теренот на Македонија во нејзините етнички рамки, на сите нивоа на јазикот. Така, покрај картотеката за изработка на Толковниот речник на македонскиот јазик, во Институтот постојат и следниве картотеки: историска картотека, картотека на народната поезија и проза, дијалектна картотека, топонимска и антропонимска картотека и др. Дел од овие картотеки се обработени во рамки на работата на проектите или претставуваат основа за монографски изданија, дел сè уште чекаат на обработка. Со оглед на тоа што студиите од прв степен даваат основен, но не и специјализиран и компетентен кадар за обработка на јазичен материјал, како од лексикографски аспект, така и на пр. од аспект на расчитувањето средновековни текстови пишувани во скриптура континуа (*scriptura continua*), ниту доволно обучен кадар подготвен за теренски истражувања (особено важен за дијалектолошките и ономастичките

проучувања), и доволно специјализиран да се занимава посериозно со дијалектолошки, ономастички и лексиколошки анализи, сметаме дека нашите студии за втор и за трет циклус се голем придонес во креирањето на компетентен кадар. Кандидатите кои ќе следат специјалистички курсеви од областа на македонскиот јазик, а во склоп на дефинираните од наша страна студиски програми за втор и за трет циклус студии, потоа без проблем би можеле да се вклучат и во работата на Институтот, како надворешни соработници или како редовно вработени во Институтот.

Македонскиот јазик во Република Македонија не е само средство за комуникација, тој е суштината на националниот и на културниот идентитет, или, како што рекол Крсте Мисирков, нашиот патрон, нашиот јазик е нашата татковина. Затоа ја имаме предвид и потребата за изучување на македонскиот јазик како дел од културното наследство на Република Македонија (што е регулирано со Правилникот за валоризација, категоризација и ревалоризација на културното наследство и со Законот за заштита на културното наследство, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/2004), а што Институтот за македонски јазик, како овластен субјект за заштита на јазикот и топонимите, го обврзува на највисоко ниво да води грижа за заштитата на македонскиот јазик на историски, географски и на современ план. Еден од главните фактори за водење грижа за македонскиот јазик е токму развивањето на свеста за значењето на македонскиот јазик, како важен и неделив сегмент од светското јазично богатство; еден од начините за постигнување на оваа цел е токму подигнувањето на нивото на образование од научната област македонистика во рамките на нашата држава.

Изучувањето на македонскиот јазик подразбира целокупност на јазичниот развој со своја историја, ономастика, лексичко богатство, дијалекти и современ развој со сите комплексности и вариетети што ги крие тој развој. Затоа, за вистински образован кадар од областа на македонистиката неопходен е повеќестран пристап кон оваа научна проблематика, а таквиот пристап целосно и комплетно може да го понуди Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ со својот кадар којшто ги покрива сите подрачја на македонистиката и со своите богати картотеки, кои го претставуваат духовното богатство на македонскиот јазик.

Стратегија за остварување на мисијата

Институтот во рамките на своето дејствување има зацртано постојано да го подигнува нивото на научноистражувачкиот процес, поттикнувајќи ги проектните активности и инсистирајќи на интензивна соработка меѓу проектите заради

остварување на заедничката цел – заштитата на македонскиот јазик и на правилна употреба на македонскиот јазик во сите сфери на општеството.

На национално ниво, Институтот настојува активно да учествува во креирањето на јазичната политика и се залага за поголема општествена поддршка на научноистражувачките дејности поврзани со јазикот. За остварување на мисијата на Институтот од особена важност е популаризацијата на резултатите од научноистражувачката дејност, подигнувањето на јазичната култура и континуирано известување на јавноста за состојбата во јазикот.

На меѓународен план, стратегијата на Институтот е насочена кон изнаоѓање можности за активно учество во меѓународни проекти. Исто така, Институтот е отворен за соработка со сите меѓународни установи и со поединци што се занимаваат со сродни, особено со славистички истражувачки теми.

Целта на Институтот е да ги зацврсти врските со центрите што се занимаваат со лингвистички проучувања, да создава услови за постојан проток на идеи. Соработката и размената на кадри, кои ќе го пренесуваат искуството и резултатите од научноистражувачката дејност на меѓународно ниво има особена важност за остварување на мисијата на Институтот.

Стратегијата на Институтот е насочена кон остварување на квалитетна научноистражувачка дејност во рамки на проектите, но и надвор од нив, кон меѓународна соработка со која се овозможува обединување на научноистражувачките резултати.

Достапноста на резултатите од дејноста на Институтот се остварува преку издавачката дејност. И покрај тешкотиите во однос на финансирањето, континуитетот во издавањето не е прекинат.

Еден од најважните елементи за остварување на мисијата на Институтот е системското обучување на научен кадар. Во 2022 година беа вработени 11 асистенти истражувачи и 2 доценти. Дел од нив (вк. 7) имаат завршено втор циклус студии на Институтот, а тројца се запишани на трет циклус студии на потпрограмата воведена од Институтот – Применета лингвистика и македонистика. Новиот кадар постепено се воведува и се обучува за работа на тековните проекти и активности на Институтот.

Институтот и понатаму ќе настојува да создаде услови за примање млад соодветен кадар. Трајната грижа за научниот подмладок создава солидни темели за успешно остварување на мисијата на Институтот. Со програмите за втор и за трет циклус студии, всушност, се обучуваат млади луѓе, кои можат да се вклучат во работата

на Институтот, како надворешни соработници или како редовно вработени во Институтот.

Студиски програми

Студиска програма „Македонистика со комуникологија“

Постдипломските студии во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје се воведени во 2011 година, односно првата генерација постдипломци се запиша во академската 2011/2012 година. Постои една студиската програма за втор циклус студии – „Македонистика со комуникологија“ едногодишни и една студиската програма за втор циклус студии – „Македонистика со комуникологија“ двогодишни која е воведена во 2017 година, односно првиот постдипломец се запиша во академската 2017/2018 година. Според евиденцијата на службата за студентски прашања, вкупниот број на запишани студенти на постдипломските студии е 47, а во последните четири години е:

Студиска програма *Македонистика со комуникологија* (едногодишни студии)

Академска 2019/2020 година: 4 студенти

Академска 2020/2021 година: 2 студенти

Академска 2021/2022 година: 2 студенти

Академска 2022/2023 година: 3 студенти

Студиска програма *Македонистика со комуникологија* (двегодишни студии)

Академска 2022/2023 година: 1 студент

Студиска програма *Македонистика, потпрограма *Применета лингвистика и македонистика (стар наслов: *Научноистражувачки студии на македонскиот јазик*)**

Академска 2019/2020 година: 1 студент

Академска 2021/2022 година: 1 студент

Академска 2022/2023 година: 2 студенти

Од научниот кадар во ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, **20** научни работници се со највисокото научно звање научен советник/редовен професор, **еден** е со звање виш научен соработник/вонреден професор и **2** се научни соработници/доценти. Како дел од кадарот се и новопримените асистенти истражувачи (вк. 12). Од неодамна проф. д-р Лилјана Макаријоска и проф. д-р Веселинка Лаброска

станаа дописни членови на МАНУ, а проф. д-р Лидија Тантуровска беше прогласена за најдобар научник на УКИМ во научното подрачје хуманистички науки за 2021 година. Во 2023 година на проф. д-р Елка Јачева-Улчари ѝ беа доделени две награди, наградата „13 Ноември“ за наука и наградата „Гемиџии“ за животно дело што ја доделува Општина Велес по повод 9 Ноември, ослободувањето на градот Велес од фашистичкиот окупатор.

Институтот за македонски јазик располага со следните просторни и материјални услови за одржување на наставата:

Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје се наоѓа на ул. „Григор Прличев“ бр. 5 со вкупна квадратура од 2534 м². Институтот располага со амфитеатар со 120 седишта, сала за состаноци (60 м²) со 30 седишта, поврзана со интернет, седум училници (шест од 25 м² и една од 40 м²). Во Институтот има 24 кабинети (секој по 15 м²), библиотека од 70 м², читална од 15 м². Институтот располага со соодветна опрема (постојана интернет-врска и компјутерска опрема).

Институтот за македонски јазик располага со сопствена библиотека со богат библиотечен фонд од научни книги, научни списанија, научна документација и сопствени изданија (повеќе од 10 000). Библиотеката редовно се збогатува со релевантна домашна и странска научна литература од научните подрачја застапени во наставниот план и наставните програми на студиската програма.

Логистиката за одржување на наставата се состои од администратор на постипломските студии, одговорен сметководител и архивар.

Надворешна соработка – Институтот за македонски јазик остварува соработка со Катедрата за македонски јазик и јужнословенски јазици при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ на УКИМ, како и со другите катедри на овој факултет, потоа со Државниот тетовски универзитет, Државниот универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, Управата за заштита на културното наследство при Министерството за култура на РМ итн.

Институтот за македонски јазик остварува соработка и со институтции од странство, како на пример: Старословенскиот институт и Филозофскиот факултет од Загреб, Хрватска, Институтот за српски јазик од Белград, Србија, Универзитетот во Торун, Полска, Универзитетот „Етвош Лоранд“ во Будимпешта, Институтот за словенечки јазик „Фран Рамовш“ при САЗУ, Љубљана, Филозофскиот факултет од Љубљана и Педагошкиот факултет од Марибор, Катедрата за балкански јазици при Филолошкиот факултет на Московскиот државен универзитет, Универзитетот од Чикаго, ИНАЛКО од Париз, Филозофскиот факултет и Словенскиот институт од Прага,

Етимолошкиот отсек при Институтот за чешки јазик во Брно, Универзитетот во Ополе, Универзитетот во Познањ, Универзитетот во Вроцлав и Универзитетот во Гњезно во Полска, Универзитетот во Санкт Петербург во Русија, Институтот за словенски јазици во Москва, Универзитетот „Карл Франц“ од Грац, Кирилометодиевскиот центар од Софија, Бугарија, Институтот за јазик во Сараево, Филозофскиот факултет на Универзитетот во Ниш и др.

Институтот за македонски јазик остварува проектна научноистражувачка дејност, индивидуална научноистражувачка работа и учество на научни конференции.

Опис на студиските програми за втор циклус студии *Македонистика со комуниколоџија (едногодишни студии)* и *Македонистика со комуниколоџија (двогодишни студии)*

Македонскиот јазик не е само средство за комуникација, тој е суштината на националниот и културниот идентитет, или, како што рекол Крсте Мисирков, нашиот патрон, нашиот јазик е нашата татковина. Затоа ја имаме предвид и потребата за изучување на македонскиот јазик како дел од културното наследство на Република Македонија (што е регулирано со Правилникот за валоризација, категоризација и ревалоризација на културното наследство и со Законот за заштита на културното наследство „Службен весник на РМ“ бр. 20/2004), а што Институтот за македонски јазик, како овластен субјект за заштита на јазикот и топонимите, го обврзува на највисоко ниво да води грижа за заштитата на македонскиот јазик на историски, географски и на современ план. Еден од главните фактори за водење грижа за македонскиот јазик е токму развивањето на свеста за значењето на македонскиот јазик, како важен и неделив сегмент од светското јазично богатство; еден од начините за постигнување на оваа цел е токму подигнувањето на нивото на образование од научната област македонистика во рамките на нашата држава.

Изучувањето на македонскиот јазик подразбира целокупност на јазичниот развој со своја историја, ономастика, лексичко богатство, дијалекти и современ развој со сите комплексности и вариетети што ги крие тој развој. Затоа, за вистински образован кадар од областа на македонистиката неопходен е повеќестран пристап кон оваа научна проблематика, а таквиот пристап целосно и комплетно може да го понуди Институтот за македонски јазик со својот кадар којшто ги покрива сите подрачја на македонистиката и со своите богати картотеки кои го претставуваат духовното богатство на македонскиот јазик.

Во модерниот начин на живеење и на работа, кој се базира врз размена на идеи и размисли во сите сфери, не само во медиумите како една значајна алка на

информираност на општеството во XXI век, ниту само во државните органи каде е суштинско какво ќе биде нивото на комуникативност и елоквентност на секој вработен кадар во држава која претендира на што поскорешен влез во Европската Унија, туку и во работата на фирмите и компаниите во кои основата на успехот лежи во вистинскиот начин на пласирање на идејата за нов бизнис или издржаноста на нов проект, комуникологијата се налага како неодминлив правец на специјализација на високообразованите кадри, не само филолози, туку и од други сфери на хуманитарните науки, а кои знаат да го препознаат вистинскиот пат кон успехот. Со комуникологијата осмислена како дел од семиотиката, но и од лингвистиката во оној нејзин сегмент што се базира на најсовршениот начин на комуникација, а тоа е човековиот јазик, со студиската програма *Македонистика со комуникологија* ја пополнуваме празнината во образовниот систем, што во моментот се чувствува, а тоа е соодветниот начин на комуникација во соодветна пригода. Во современите образовни пристапи во светот, на семиотиката и на начините на комуникација се обрнува сè повеќе внимание и им се дава посебно место во наставните програми не само на хуманитарните науки туку и пошироко. Потребата за изучување на комуникологијата, што во светот веќе се наложила, уште повеќе се чувствува во нашата средина и затоа сметаме дека треба да биде дел од образовниот систем на нашите млади луѓе и дека ќе им помогне во нивната афирмација во сите сфери на модерното живеење.

Со студиската програма „Македонистика со комуникологија“ се образуваат и ќе се образуваат кадри, кои ќе можат да ги задоволат потребите во повеќе сфери на општественото живеење: кадар во наставно-образовниот процес на сите рамништа, од основно до високо образование, научен кадар за Институтот за македонски јазик, но и за сродни институции, високообучени лектори за сите сфери, оспособени за јазична редакција на стручен текст од повеќе области, новинарски кадар за пишаните и за електронските медиуми, кадар што ќе биде одговорен за медиумско покривање и информирање на разни државни и приватни институции и сл.

Научноистражувачкиот пристап што го применуваме во реализацијата на студиската програма „Македонистика со комуникологија“ се базира на современите методи и принципи на работа во семиотиката, лингвистиката и македонистиката. Тоа подразбира дека структурниот методолошки пристап ќе биде комбиниран со описните принципи на дистрибуционалистите, но и со современите информатички методи на презентација и изложување на научен материјал, се разбира, сето тоа поткрепено, со многу прагматика базирана на долгогодишното искуство на кадарот од Институтот, но и базирана врз конкретни примери од богатите картотеки на Институтот.

Современите научни истражувања налагаат мултидисциплинарен пристап во лингвистичките истражувања, а тоа подразбира поширок опфат на планот на анализите, кој се базира врз семиотиката како општа наука за знаците и за комуникацијата, потоа антропологијата како наука која се осврнува на човековата активност во општеството, социологијата како наука која го изучува општеството, а се разбира дека јазикот е неодминлив сегмент на општеството, и најпосле културологијата чиј еден дел е пресликан во човековиот јазик. Тоа значи дека лингвистичките и македонистичките анализи ќе се базираат врз најсовремените светски мултидисциплинарни тенденции, а што посебно ќе дојде до израз во пристапот кон комуникологијата која самата по себе е интердисциплинарна.

Со студиската програма „Македонистика со комуникологија“ градиме и ќе градиме кадар, кој со својата подготвеност и компетентност ќе може да се вклучува и во други видови студии, што значи дека нашата студиска програма ќе биде отворена и компатибилна со сродните студиски програми и ќе овозможи проодност во двата правци за оние студенти што ќе одлучат да го променат или да го видоизменат профилот на втор циклус студии за кој првично се определиле.

Вториот циклус студии „Македонистика со комуникологија“ се изведува во текот на една академска година, односно две академски години. Наставата се одвива во текот на два семестри, односно четири семестри, а рокот на изработка на магистерскиот труд е една година од прифаќањето на темата на Научниот совет на Институтот.

Менторот му помага на кандидатот во дефинирањето на темата, во самата практика го воведува во научноистражувачката работа на соодветната тема, му помага во изборот и наоѓање соодветна литература и го следи магистрантот во севкупната работа за изработка на магистерскиот труд.

По успешната одбрана на магистерскиот труд, кандидатот се здобива со научен степен **магистер по македонистика со комуникологија**.

Услови за стекнување на правото кандидатот да се запише на втор циклус студии **Македонистика со комуникологија** се:

1. Завршени додипломски четиригодишни студии од подрачјето на хуманистичките или општествените науки за студиската програма за втор циклус студии – „Македонистика со комуникологија“ едногодишни и завршени додипломски тригодишни студии за студиската програма за втор циклус студии – „Македонистика со комуникологија“ двогодишни;
2. Познавање на еден странски светски јазик.

Кандидатите се стекнуваат со продлабочени знаења од областа на современите лингвистички проучувања, со методите на лексикографската научна работа и со современите научни истражувања на македонскиот јазик од дијахрониски и од синхрониски аспект.

Со обработката на темата за магистерски труд кандидатот директно ќе ги примени своите знаења во областа на научноистражувачката работа и ќе се здобие со конкретни компетенции од избраната област во рамките на македонистиката и комуникологијата.

По завршувањето на втор циклус студии и по одбраната на магистерскиот труд кандидатот се здобива со научен степен **магистер по македонистика со комуникологија**.

Студиската програма на постдипломските студии „Македонистика со комуникологија“ е составена од задолжителни и изборни предмети. На овој начин е овозможено самиот кандидат да учествува во креирањето на програмата според сопствените афинитети.

Студиската програма за втор циклус студии – „Македонистика со комуникологија“ едногодишни предвидува студентот да постигне 28 ЕКТС кредити од задолжителните предмети (слушани во првиот семестар), 15 кредити од изборните предмети (слушани во вториот семестар), 2 кредити за изработка на семинарската работа и 15 ЕКТС-кредити за изработка на магистерската теза, односно е предвидено да постигне вкупно 60 ЕКТС-кредити.

Студиска програма за втор циклус студии во високото образование „Македонистика со комуникологија – двегодишни студии“ предвидува студентот да постигне 56 кредити (ЕКТС) од задолжителните предмети (слушани во првиот, во вториот и во третиот семестар), 18 кредити (ЕКТС) од изборните предмети од Листата на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје и 6 кредити (ЕКТС) од изборните предмети од Листата на УКИМ (слушани во првиот, во вториот и во третиот семестар), 10 кредити (ЕКТС) за изработка на две семинарски работи, распоредени во различни семестри (секоја носи по 5 кредити) и 30 кредити (ЕКТС) за изработка на магистерската теза. Вкупниот број кредити што треба да ги постигне студентот со оваа студиска програма е 120 кредити (ЕКТС). Услов за да се пристапи кон изработка на магистерскиот труд е кандидатот да освои 90 кредити (ЕКТС).

Предметите се придружени и со соодветна оптовареност на студентите во смисла на предвидени студентски обврски и пропишан број часови во директната

настава. Услов за да се пристапи кон изработка на магистерскиот труд е кандидатот да освои 45 ЕКТС-кредити, односно 90 ЕКТС-кредити за двогодишните студии.

1. На студиската програма за втор циклус студии – „Македонистика со комуникологија“ едногодишни студии задолжителните предмети (вкупно 4) ги слушаат сите студенти запишани на втор циклус студии, и тоа во првиот семестар. Секој задолжителен предмет носи по 7 ЕКТС-бодови (кредити), или вкупно 28 кредити.

2. Од понудената листа на изборни предмети од Листата на изборни предмети за студиската програма „Македонистика со комуникологија“ при ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, студентот избира 2 предмети и од Универзитетската листа на слободни изборни предмети на УКИМ избира 1 предмет, според својот афинитет и интерес, кои ќе ги слуша во вториот семестар. Секој од двата изборни предмети од Листата на изборни предмети за студиската програма „Македонистика со комуникологија“ при ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје носи по 6 кредити (ЕКТС), а изборниот предмет од Листата на изборни предмети од Универзитетската листа на слободни изборни предмети на УКИМ носи 3 кредити, односно во вториот семестар студентот освојува вкупно 15 кредити (ЕКТС) од трите предмети од двете изборни листи.

Наставата по изборните предмети се организира само доколку за одделен предмет се пријават најмалку 5 кандидати. Во спротивно, наставата се организира според менторски систем.

3. Изборниот предмет од Универзитетска листа на слободни изборни предмети на УКИМ можат да го избираат студентите од други студиски групи на УКИМ, а можат и студентите запишани на вториот циклус студии по „Македонистика со комуникологија“.

Студентот, во првиот семестар, треба да изготви еден (1) самостоен труд (семинарска работа) за кој добива 2 кредити за самостојна работа.

На Студиска програма за втор циклус студии во високото образование „Македонистика со комуникологија – двогодишни студии“ Задолжителните предмети (вкупно 7) ги слушаат сите студенти и тоа: 3 предмети слушаат во првиот семестар, 2 предмети – во вториот семестар и 2 предмети – во третиот семестар. Секој задолжителен предмет носи по 8 кредити (ЕКТС) или вкупно во трите семестри секој кандидат треба да освои вкупно 56 кредити од задолжителните предмети. Во првиот, вториот и третиот семестар студентот ги слуша и изборните предмети. Студентот избира три од понудените изборни предмети од Листата на изборни предмети за студиската програма Македонистика со комуникологија – двегодишни студии при

УКИМ ЈНУ Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје и еден од Листата на изборни предмети за Универзитетската листа на слободни изборни предмети на УКИМ.

ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје ги предлага сите изборни предмети од Листата на изборни предмети за Универзитетската листа на слободни изборни предмети на УКИМ. Секој од трите изборни предмети од Листата на изборни предмети при ЈНУ Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, носи по 6 кредити (ЕКТС). Еден изборен предмет од Листата на УКИМ носи 6 кредити (ЕКТС) Од изборните предмети од двете листи, слушани во трите семестри, секој кандидат треба да освои вкупно 24 кредити (ЕКТС). Пријавувањето на семинарска работа треба да биде во рамките на испитните сесии по претходно избрана тема и во консултации со соодветниот предметен професор. Семинарската работа носи 5 кредити (ЕКТС), а двете семинарски работи (по еден примерок во хартиена и во електронска форма) се приложуваат во досието на студентот.

Семинарската работа и магистерскиот труд се внесуваат во Системот за анализа и пронаоѓање плагијати во трудови (*plagijati.mon.gov.mk*).

Наставата на втор циклус студии е интерактивна. Студентите активно учествуваат во наставата преку усни презентации, дискусии, коментари, подготовка на есеи и семинарски работи, учествуваат на тркалезни маси и работилници.

Студиска програма за трет циклус студии Македонистика, потпрограма Применета лингвистика и македонистика (стар наслов: Научноистражувачки студии на македонскиот јазик)

Како што споменавме, Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ од Скопје од учебната 2011/2012 година стартува со работата на вториот циклус студии Македонистика со комуникологија, на коишто веќе се запишани 11 генерации студенти во вкупен број од 63 студенти.

Усовршувањето на овие кадри во одделни сфери од науката за јазикот и науката за македонскиот јазик и комуникологијата покажа потреба одделни содржини да се внесат и во рамките на третиот циклус студии по Македонистика, а со цел да има континуитет во образувањето на кадрите и на нивното целосно вклопување во истражувачките дејности што се одвиваат во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје.

Целта на студиската програма Македонистика и на предметните програми на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, ЈНУ Институт за македонска литература и

ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ при УКИМ во Скопје е да се овозможи поголем квалитет во образованието, приспособување кон потребите на пазарот и во земјата и во поширокиот европски простор, како и оспособување на студентите за самостојна научна работа. Поради тоа, при изработката на студиските програми, се пристапи кон нивно осовременување и адаптација кон современите тенденции во филолошкото образование. На тој начин, студентите на докторските студии ќе се запознаат со новите текови во научната мисла во областа на филологијата и ќе добијат подобра перспектива за развој на својата професионална кариера.

Во студиските програми е предвидена употреба на современи начини и методи на педагошка дејност, при што студентот ќе биде во фокусот на образовниот процес.

Имено, на сите насоки во рамки на студиските програми студентите ќе имаат можност преку примена на научните лингвистички методи, употреба на јазикот што го изучуваат, вклученост во практиката на преводот или низ перспектива на книжевните теории да ги развиваат и покажат своите знаења преку активност на часовите и преку изработка на проекти во кои ќе го комбинираат своето знаење. Ова се овозможува со осовременување на предметните програми и на системот на оценување. Уште еден чекор во понатамошното подобрување на студиските програми е воведување на посовремена литература за совладување на предвидениот материјал.

Во поглед на практичните вештини, студентите ќе се здобијат со поголемо искуство во својата област, со што ќе станат постручни кога ќе се вклучат на пазарот на труд и ќе имаат солидна основа за понатамошна специјализација, а добиваат и можност за поголем избор во развој на својата кариера. Во поглед на научната работа, тие ќе добијат можност да ја поврзат науката со професијата, односно со активностите на работното место, со што ќе стекнат квалификации за работа во поголем опсег на институции, а ќе стекнат и способност за критичко и аналитичко размислување.

Предлог-проектот на третиот циклус студиска програма од подрачјето на хуманистичките науки од полето на Македонистика се доставува со цел за повторна акредитација во согласност со Законот за високото образование.

Потпрограмата што ја реализира Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ од Скопје носи наслов Научноистражувачки студии на македонскиот јазик.

Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Институтот за македонска литература и Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ при УКИМ во Скопје повторно ја акредитираат студиската програма Македонистика, затоа што Универзитетот „Св. Кирил Методиј“ со своите установи е најкомпетентна високообразовна установа со најдолга традиција во проследувањето на македонскиот

јазик и литература, како специјализирани подрачја од највисок национален интерес. Целта е да се привлечат што повеќе домашни истражувачи, но и компетентни проследувачи на македонскиот јазик, литература и култура од странските академски средини.

Во досегашниот период на потпрограмата Применета лингвистика и македонистика (стар наслов: Научноистражувачки студии на македонскиот јазик) на ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, се запишале 7 кандидати, а докторирале 2 кандидати.

Наставно-научен и соработнички кадар

Наставниот кадар го сочинуваат научните работници во Институтот за македонски јазик со научен степен доктор на науки. Во изведувањето на наставата како визитинг-професори и експерти по одделни прашања може да бидат вклучени професори надвор од Институтот, а се предвидуваат и гостувања на еминентни професори од земјава и од странство, специјалисти по одредени прашања. Притоа ќе се користат можностите што прозлегуваат од договорите за соработка меѓу Институтот за македонски јазик и домашните и странските институции.

Список на наставниот кадар на студиската програма за втор циклус студии – Македонистика со комуникологија – едногодишни студии

1. д-р Борче Арсов, вонреден професор: *Лексикологија и лексикографија*
2. д-р Симона Груевска-Маџоска, редовен професор: *Лексикологија и лексикографија; Јазична култура, Стилистика, Социолингвистика*
3. д-р Светлана Давкова-Ѓоргиева, редовен професор: *Методологија на лингвистичките и антрополошките истражувања; Урбана дијалектологија, Македонскиот јазик во народното творештво, Етиолингвистика*
4. д-р Александра Ѓуркова, редовен професор: *Македонскиот јазичен систем – синхронија и дијахронија; Историска синтакса на македонскиот јазик, Поетика, Социолингвистика*
5. д-р Катица Топлиска-Евроска, редовен професор: *Лексикологија и лексикографија; Зборообразување, Терминологија*

6. д-р Елка Јачева-Улчар, редовен професор: *Македонскиот јазичен систем – синхронија и дијахронија; Основи на ономастичкиот истражување, Ономастичкиот истражување во Македонија, Македонски антропонастичкиот*
7. д-р Елена Јованова-Грујовска, редовен професор: *Методологија на лингвистичкиот и антрополошкиот истражување; Зборобразување, Споредбено зборобразување на словенскиот јазик, Терминологија*
8. д-р Мери Јосифовска, редовен професор: *Комуникологија; Ономастика, Македонска ојконимија*
9. д-р Весна Костовска, редовен професор: *Комуникологија; Комуникациски вештини (вербална и невербална комуникација), Медиумска култура и медиумска писменост*
10. д-р Веселинка Лаброска, редовен професор: *Македонскиот јазичен систем – синхронија и дијахронија; Фонетско-фонолошки особености на македонскиот стандарден јазик, Јазикот и лингвистиката, Балканскиот поглед на светот одразен во македонскиот јазик и во јазиците во регионот*
11. д-р Лилјана Макаријоска, редовен професор: *Методологија на лингвистичкиот и антрополошкиот истражување; Зборобразување, Историско зборобразување, Јазикот и традиционалната култура*
12. д-р Весна Миовска, редовен професор: *Македонскиот јазичен систем – синхронија и дијахронија*
13. д-р Снежана Петрова-Џамбазова, редовен професор: *Македонскиот јазичен систем – синхронија и дијахронија; Реклама и медиуми*
14. д-р Еленка Стоевска-Денчова, редовен професор: *Лексикологија и лексикографија; Урбана дијалектологија, Македонскиот јазик во народното творештво, Етнолингвистика*
15. д-р Лидија Тантуровска, редовен професор: *Македонскиот јазичен систем – синхронија и дијахронија; Стилистика и интернет-стилистика, Македонскиот јазик во XIX век, Психоллингвистика, Јазична редакција на стручен текст, Македонскиот јазик како странски и како немајчин*
16. д-р Катица Трајкова, редовен професор: *Лексикологија и лексикографија; Македонското книжевно наследство, Лексиката на македонскиот средновековни ракописи*
17. д-р Гоце Цветановски, редовен професор: *Методологија на лингвистичкиот и антрополошкиот истражување; Методи и техники на теренскиот истражување на јазикот, Деловна кореспонденција, Македонска дијалектологија и етимологија*

18. д-р Мери Цубалевска, редовен професор: *Методологија на лингвистичкиот и антрополошкиот истражување; Зборообразување, Споредбено зборообразување на словенскиот јазик, Историско зборообразување*

19. д-р Снежанка Веновска-Антевска, редовен професор: *Комуникологија; Правото и правојвор, Нормата и развојот на јазикот, Македонскиот јазик во XIX век, Текстуална лингвистика (до 2020)*

Покриеноста на наставните предмети.

Според програмата задолжителни се 4 предмети.

Задолжителни предмети	Број на наставници
1. Методологија на лингвистичките и антрополошките истражувања	5
2. Македонски јазичен систем – синхронија и дијахронија	6
3. Лексикологија и лексикографија	5
4. Комуникологија	2 (3)

Во рамките на едногодишните студии понудени се 33 изборни предмети кои ги покриваат 16 наставници.

Список на наставниот кадар на студиската програма за втор циклус студии – Македонистика со комуникологија - двогодишни студии

1. д-р Борче Арсов, вонреден професор: *Лексикологија и лексикографија на македонскиот јазик*

2. д-р Симона Груевска-Маџоска, редовен професор: *Лексикологија и лексикографија; Социолингвистика, Јазична планирање и јазична политика, Стилистика*

3. д-р Светлана Давкова-Горгиева, редовен професор: *Дијалектологија на македонскиот јазик; Урбана дијалектологија, Лингвистичка географија и изработка на лингвистички атласи, Македонскиот јазик во народното творештво*

4. д-р Александра Ѓуркова, редовен професор: *Грамматичка структура на македонскиот стандарден јазик; Социолингвистика, Историска синтакса на македонскиот јазик, Поетика*

5. д-р Елка Јачева-Улчар, редовен професор: *Ономастика; Ономастички истражувања во Македонија, Основи на ономастичкиот истражување, Македонски антропонамстички*

6. д-р Елена Јованова-Грујовска, редовен професор: *Теорија и методологија на научната работа; Збооробразување на македонскиот јазик, Споредено збооробразување на словенските јазици, Терминологија*
7. д-р Мери Јосифовска, редовен професор: *Ономасија; Македонска ојконимија, Шекстуална лингвистика*
8. Весна Костовска, редовен професор: *Комуникологија; Комуниколошки вештини – вербална и невербална комуникација, Медиумска култура и медиумска писменост*
9. д-р Веселинка Лаброска, редовен професор: *Грамашичка штрукија на македонскиот стандарден јазик; Фонетско-фонолошките особености на македонскиот стандарден јазик, Јазикот и лингвистиката, Балканскиот поглед на светот одразен во македонскиот јазик и во јазиците во регионот*
10. д-р Лилјана Макаријоска, редовен професор: *Историја на македонскиот јазик; Историска лексикологија, Јазик, културни традиции и религија, Историско збооробразување*
11. д-р Весна Миовска редовен професор: *Личните имиња во македонската поезија и проза*
12. д-р Снежана Петрова-Цамбазова, редовен професор: *Грамашичка штрукија на македонскиот стандарден јазик; Рекламата и медиумите*
13. д-р Еленка Стоевска-Денчова, редовен професор: *Дијалектологија на македонскиот јазик; Етилингвистика, Лингвистичка географија и изработка на лингвистичките аплиси, Македонскиот јазик во народното творештво*
14. д-р Лидија Тантуровска, редовен професор: *Комуникологија; Македонскиот јазик како штрански и како мајчин, Јазична редакција на шручен шекст, Психолнгвистика*
15. д-р Катица Трајкова, редовен професор: *Историја на македонскиот јазик; Македонско книжевно наследство, Лексиката на македонските средновековни ракописи*
16. д-р Гоце Цветановски, редовен професор: *Теорија и методологија на научната работа; Македонска дијалектологија и етимологија, Методи и шехники на штеренските истражувања на јазикот, Деловна кореспонденција*
17. д-р Мери Цубалевска, редовен професор: *Историја на македонскиот јазик; Аспекти и методи во ироучувањето на старословенската лексика, Јазикот и лексиката на македонските црквословенски ракописи*
18. д-р Снежанка Веновска-Антевска, редовен професор: *Комуникологија; Текстуална лингвистика, Карактеристики на невербалната комуникација, Публицистички и медиумски дискурс (до 2020)*

Покриеноста на наставните предмети.

Според програмата задолжителни се 7 предмети.

Задолжителни предмети	Број на наставници
1. Теорија и методологија на научната работа	2
2. Граматичка структура на македонскиот јазик	3
3. Лексикологија и лексикографија	2
4. Комуникологија	2 (3)
5. Историја на македонскиот јазик	3
6. Дијалектологија на македонскиот јазик	2
7. Ономастика	2

Во рамките на двогодишните студии, понудени се 37 изборни предмети кои ги покриваат 16 наставници.

**Список на наставниот кадар на студиската програма за трет циклус студии
Македонистика, потпрограма Применета лингвистика и македонистика**

Ред. бр.	Наставник	Назив на наставен предмет/активност за кој е ангажиран на трет циклус	Семестар
1.	н. сов. / ред. проф. д-р Елена Јованова- Грујовска	Современи лексиколошки проучувања и изработка на речници Комуникологија	
2.	н. сов. / ред. проф. д-р Веселинка Лаброска	Морфосинтакса, дијалекти наспрема стандарден јазик Фонетско-фонолошки истражувања на македонската јазична територија Македонскиот јазик и македонско-балканскиот светоглед	
3	н. сов. / ред. проф. д-р Симона Груевска- Маџоска	Јазично планирање и јазична политика Современи лексиколошки проучувања и изработка на речници Современи стилистички проучувања на македонскиот јазик	
4.	н. сов. / ред. проф. д-р Еленка Стоевска- Денчова	Етнолингвистика	
5.	н. сов. / ред. проф. д-р Лидија Тантуровска	Јазично планирање и јазична политика Македонскиот јазик како странски и како немајчин Македонскиот јазик, идентитетот и Европската Унија	
6.	н. сов. / ред. проф. д-р	Ономастичките истражувања и	

	Елка Јачева-Улчар	македонскиот ономастички материјал	
7.	н. сов. / ред. проф. д-р Александра Ѓуркова	Дијахрониско-синтаксички истражувања на македонскиот јазик Јазично планирање и јазична политика Современи стилистички проучувања на македонскиот јазик	
8.	н. сов. / ред. проф. д-р Мери Цубалевска	Историска лексикологија и семантика	
9.	н. сов. / ред. проф. д-р Лилјана Макаријоска	Историска лексикологија и семантика Јазик, култура и религија	
10.	н. сов. / ред. проф. Гоце Цветановски	Деловна кореспонденција Македонска дијалектологија и етимологија Методи и техники на теренски истражувања Морфосинтакса, дијалекти наспрема стандарден јазик	
11.	н. сов. / ред. проф. д-р Катица Трајкова	Изработка на црковнословенски речници	
12.	н. сов. / ред. проф. д-р Светлана Давкова- Ѓоргиева	Методи и техники на теренските истражувања Етнолингвистика	
13.	н. сов. / проф. д-р Катица Топлиска – Евроска	Современи лексиколошки проучувања и изработка на речници	
14.	н. сов. / ред. проф. Фани Стефановска-Ристевска	Современи лексиколошки проучувања и изработка на речници	
15.	н. сов. / ред. проф. Мери Јосифовска	Македонска ојконимија Ономастика и норма	
16.	н. сов. / ред. проф. Весна Костовска	Комуникологија	
17.	н. сов. / ред. проф. д-р Снежана Петрова- Џамбазова	Морфосинтакса, дијалекти наспрема стандарден јазик	
18.	проф. д-р Борче Арсов	Современи лексиколошки проучувања и изработка на речници	
19.	доц. д-р/н. сор. Зоран Спасовски	Општа и историска ономастика	

Во ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, во моментот на изготвувањето на извештајот, како наставно-научен кадар работат вкупно 20 научни работници, од кои 18 научни работници се со највисокото научно звање научен советник/редовен професор, еден е со звање виш научен соработник/вонреден професор и еден е научен соработник/доцент.

Во ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје работат вкупно 43 вработени со полно работно време.

Наставно-образовна дејност

Наставно-образовната дејност се оценува според:

- Болоњската декларација (ЕКТС-систем на оценување);
- Наставата се одвива по пат на предавања и презентации, со примена на интерактивен метод и со изработка на семинарски работи;
- Во наставата се користи проектор за презентации;
- Знаењата се проверуваат преку завршен испит (од четирите задолжителни предмети, само еден се полага и писмено и усно, а останатите само усно, како и изборните предмети);
- Во последните 4 години на вториот циклус студии се запишале 12 студенти, а магистрирале вкупно 7 студенти, додека на третиот циклус студии се запишале 6 студенти, а докторирале 1;
- Во последните 4 години се пријавени 5 докторски дисертации.

Студенти

Број на новозапишани студенти во однос на предвидените квоти во последните четири години

Студиска програма *Македонистика со комуниколоџија* (едногодишни студии)

Академска 2019/2020 година: 4 студенти

Академска 2020/2021 година: 2 студенти

Академска 2021/2022 година: 2 студенти

Академска 2022/2023 година: 3 студенти

Студиска програма *Македонистика со комуниколоџија* (двегодишни студии)

Академска 2022/2023 година: 1 студент

Студиска програма *Македонистика*, потпрограма *Применета лингвистика и македонистика* (стар наслов: *Научноистражувачки студии на македонскиот јазик*)

Академска 2019/2020 година: 1 студент

Академска 2021/2022 година: 1 студент

Академска 2022/2023 година: 2 студенти

Вкупен број на запишани студенти според националност по години

националност	Македонци	Албанци	Турци	Власи	Роми	Срби	Бошњаци	други
2019/2020	4							
2020/2021	2							
2021/2022	2							
2022/2023	4							

Облици во кои студентите учествуваат во оценувањето на квалитетот на наставно-образовниот процес

Поаѓајќи од одговорноста за квалитетот и начинот на изведување на постојните студиски програми за втор и за трет циклус студии на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, квалитетот на наставата во минатите учебни години се надгледуваше со помош на студентска анкета, по електронски пат, по завршувањето на наставната програма. Наставниот кадар е задолжен да ги следи забелешките со цел да се подобрат посочените недостатоци. За да биде поуспешен процесот на евалуација треба наставниците и соработниците да ја извршуваат евалуацијата по последниот одржан час од семестарот и тоа да биде услов за студентите да го заверат семестарот – така процесот на евалуацијата на секоја студиска година ќе биде успешен и со голем одзив. Анкетата треба да содржи прашања за асистентот, за наставникот и за предметот. Анкетата е достапна на веб-страницата на Институтот. Но, заради малиот број запишани студенти, последниве три учебни години не се правеа анкети.

Видови студентски активности

Во рамките на студиите, студентите изработуваат семинарски и проектни задачи од избраната научна област, учествуваат во работата на научноистражувачките проекти итн.

Учество на студентите во управувањето

Студентите имаат свој претставник во Научниот совет на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, како и свој член во Комисијата за самоевалуација и обезбедување на квалитетот на наставата.

Просторни и материјални ресурси

За изведување на наставата ќе се користат просториите на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, кој се наоѓа на ул. „Григор Прличев“ бр. 5 со вкупна квадратура од 2534 m², Институтот располага со амфитеатар со 120 седишта, сала за состаноци (60 m²), со 30 седишта, поврзана со интернет, седум училници (шест од 25 m² и една од 40 m²). Во Институтот има 24 кабинети (секој по 15 m²), библиотека од 70 m², читална од 15 m². Институтот располага со соодветна опрема (постојана интернет-врска и компјутерска опрема).

Институтот за македонски јазик располага со сопствена библиотека со богат библиотечен фонд од научни книги, научни списанија, научна документација и сопствени изданија (повеќе од 10 000). Библиотеката редовно се збогатува со релевантна домашна и странска научна литература од научните подрачја застапени во наставниот план и наставните програми на студиската програма.

Институтот располага со нова информатичка опрема (компјутери, преносни компјутери, печатачи со скенери), нова видео опрема за презентации и др.

Логистика

Организацијата на студентските служби

Во Институтот, студентската служба е составена од Одбор за втор циклус студии составен од 3 члена, секретар, администратор на постипломските студии, одговорен сметководител и архивар.

Услуги во библиотеката

Институтот поседува богата библиотека со научни изданија (иако во последните години од финансиски причини поскромно се надополнува со нови наслови) од која студентите непречено можат да изнајмуваат книги, а од страна на библиотекарот и на редовната настава се информираат за новите изданија.

Научноистражувачка дејност

За научноистражувачката дејност во Институтот за македонски јазик зборуваат следните податоци:

Во Институтот за македонски јазик се печатат и научните списанија „Македонски јазик“, „Македонистика“, *Etymologica Macedonica*; едициите: „Посебни изданија“, „Стари текстови“, „Јазикот наш денешен“ и одделни изданија од проектите. Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ има развиено богата издавачка

дејност од областа на македонскиот јазик почнувајќи од 1953 година. Станува збор за дела што имаат голема научна вредност и што се високо оценети во светски рамки од областа на историјата, дијалектологијата, лексикологијата, ономастиката, современиот јазик и др. области каде што е истражуван македонскиот јазик.

Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ поседува голем број сопствени изданија.

Издадени публикации во последните пет години (2019 – 2023)
(сите на македонски јазик)

1. Списание *Македонски јазик*, пет броја, од LXIX до LXXIII;
2. Списание *Македонистика*, пет броја, од 17 до 21;
3. Списание *Etymologica Macedonica*, бр. 1, 2023 г.
4. „Унапредување на статусот и корпусот на македонскиот стандарден јазик – Рацин и македонскиот јазик“, зборник од трудови, 2019;
5. „На почетокот беше збор“, зборник од трудови, 2019;
6. „Мисирков – предизвик за нови проучувања во науката“, зборник од трудови, 2019;
7. „Македонскиот јазик – извор на научни истражувања“, зборник од трудови, 2019;
8. „Македонски ономастички истражувања“ од проф. д-р Марија Коробар-Белчева, Посебни изданија, кн. 83, 2019;
9. „Јазикот и културата – состојби и предизвици“, зборник од трудови, 2019;
10. „Јазикот на првите преводи на Новиот завет на современ македонски јазик напишан со грчко писмо“ од проф. д-р Борче Арсов, 2019;
11. „Употребата на македонскиот јазик во јавното општење во медиумскиот простор во Кочани и Кочанско – состојби и перспективи“ од Љубинка Ајтовска, Посебни изданија, кн. 84, 2019;
12. „Од дијалектната синтакса и други јазични теми“ од проф. д-р Убавка Гајдова, Посебни изданија, кн. 85, 2019;
13. „Индекс на антонимите од македонскиот јазик“ од проф. д-р Лидија Тантуровска (редактор) и проф. д-р Снежана Петрова-Џамбазова, 2019;
14. „Фолклор – традиција – јазик“, зборник од трудови, Јазикот наш денешен, кн. 30, 2019;
15. „Рекламата како текст“ (со особен осврт на јазичните особености на телевизиската реклама) од проф. д-р Снежана Петрова-Џамбазова, Посебни изданија, кн. 86, 2019;
16. „Топонимијата во Кривопаланечко“ од проф. д-р Весна Миовска, Посебни изданија, кн. 87, 2019;
17. „Унапредување на статусот и корпусот на македонскиот јазик – Рацин и македонскиот јазик“, зборник од трудови, 2019;
18. „Јазичен мозаик“ од проф. д-р Васил Дрвошанов, 2020;
19. „Мисирков – предизвик за нови проучувања во науката“, зборник од трудови, 2019;
20. „Светлината на зборот (јазични и книжевни аспекти во творечкиот опус на Кочо Рацин и на Матеја Матевски)“, зборник од трудови, 2019;
21. „Јазикот и културата – состојби и предизвици“, зборник од трудови, 2019;
22. „Претходниците како современици“, зборник на трудови, Јазикот наш денешен, кн. 31, 2020;

23. „Македонскиот јазик – континуитет во простор и време“, колективна монографија (во соиздавашто со МАНУ и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и Советот за македонски јазик), 2020;
24. „Погледи за јазикот“, зборник од трудови, (во соиздавашто со МАНУ и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и Советот за македонски јазик), 2020;
25. „По повод најновиот напад на нашиот јазик“, подготвил проф. д-р Људмил Спасов, Преиздавање на книгата на акад. Блаже Конески, 2020;
24. „Јазичен бележник II“ од проф. д-р Лидија Тантуровска, Јазикот наш денешен, кн. 32, 2021;
26. „Речник на црковнословенскиот јазик од македонска редакција“, свеска 14, (т. III) колективен труд, 2021;
27. „Македонскиот јазик – извор на научни истражувања“, зборник од трудови, 2021;
28. „Јазиците во контакт во балканскиот ареал – туѓата лексика во колоквијалниот македонски јазик“ од проф. д-р Владимир Цветковски, Посебни изданија, кн. 89, 2021;
29. „Антропонимскиот систем во Крушевско“ од проф. д-р Мери Јосифоска, Посебни изданија, кн. 91, 2021;
30. „Мојот прв зборовник од Лазарополе“ од проф. д-р Љубица Кардалеска-Радојкова, Јазикот наш денешен, кн. 33, 2022;
31. Зборник во чест на проф. д-р Људмил Спасов – по повод 70 години од неговото раѓање (соиздаваштво со Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје) 2022;
32. „Речник на црковнословенскиот јазик од македонска редакција“, свеската 15. (т. III), колективен труд, 2023;
33. „Речник на црковнословенскиот јазик од македонска редакција“, т. II, колективен труд, 2023.

Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ поседува голем број сопствени изданија.

Број на публикации во последните 5 години: 33.

Вкупен број пријавени проекти во последните 5 години: 9.

Вкупен број реализирани проекти во последните 5 години: 9.

Вкупен број организирани научни собири во последните 5 години: 13.

Учество на научни работници на Институтот на семинари, конференции, научни собири (домашни и меѓународни) во последните 5 години:

домашни: 274,

меѓународни: 78.

Број на објавени научни трудови во списанија, зборници и др. 463

Број на објавени монографски трудови: 32.

Организација на научни собири во последните пет години (2019 – 2023)

1. Меѓународна научна конференција „Опсцената и друга колоквијална лексика“,

- соорганизатор: Филозофски факултет од Ниш, Р Србија, Ниш 2019.
2. Манифестација „Денови на Благоја Корубин“ – Меѓународен научен собир „Претходниците како современици. Македонскиот јазик во споредбените лингвистички проучувања“, Скопје 2019.
  3. Меѓународна научна конференција „Македонскиот јазик – извор на филолошки и на културолошки истражувања, Скопје 2019.
  4. Меѓународна научна конференција „Македонија: историја, јазик, култура. 70 години од завршувањето на граѓанската војна во Грција (1949–2019)“, во соорганизација со ИНИ, ИСППИ и Здружението на децата бегалци, Скопје 2019.
  5. Меѓународна научна конференција, „Синтези: Рацин и Конески (100 години од раѓањето на Конески)“. Организатори: Совет за македонски јазик при Владата на РСМ, ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје и НУЦК „Јордан Хаџи Константинов-Џинот“, Велес 2021.
  6. XXV јубилејна манифестација „Денови на Благоја Корубин“, во рамките на „Отворените денови на Институтот за македонски јазик“; Меѓународен научен собир „Благоја Корубин – втемелувач на македонскиот стандарден јазик. Јазикот во практиката“, Љубојно 2021.
  7. VI меѓународна научна конференција „Македонскиот јазик – извор на научни истражувања“ во рамките на „Отворените денови на Институтот за македонски јазик“, Скопје 2021.
  8. Научна конференција на 59. Рацинови средби „Јазикот и творештвото на авторите од Велес и Велешко, Беседи за Рацин“, Велес 2022.
  9. Меѓународен научен собир „Лексиката во народните говори – состојби и преспективи“ во рамките на манифестацијата „Денови на Благоја Корубин“, Струга 2022.
  10. VII Меѓународна научна конференција „Македонскиот јазик – извор на научни истражувања“, Отворени денови на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје 2022.
  11. Меѓународен научен собир „Од збор до речник“ во рамките на манифестацијата „Денови на Благоја Корубин“, Скопје 2023.
  12. Научна конференција на 59. Рацинови средби „Јазикот и творештвото на авторите од Велес и Велешко, Беседи за Рацин“, Велес 2023.
  13. VIII Меѓународна научна конференција „Крсте Мисирков и македонскиот јазик – извор на научни истражувања“, Отворени денови на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје 2023.

Финансирање

Финансирањето на постдипломските студии, во ЈНУ ИМЈ Крсте Мисирков Скопје се вржи на следниов начин:

1. Начин на остварување на приходи по основ на постдипломски студии (односно втор циклус) е по основ на уписнини (900 евра во денарска противвредност / 1500 за двогодишните студии), по основ на приходи од уплати за испит (200,00 денари за испит), семинарски работи (200,00 денари за семинарски труд) и по основ на одбрани на магистерски трудови (300 евра во денарска противвредност) и тоа исклучиво од партиципација на студентите.
2. Уделот на студентите во вкупниот приход е 100%.

3. Цена на чинење на студиите по студент за година (колку што траат постдипломските студии) е 900 евра во денарска противвредност на денот на уплатата.

Глава 3.

Критериуми за избор и оценување на квалитетот на наставно-научниот кадар

- Профилот и квалификациите на научниот кадар, согласно со општите акти за избор и унапредување;
- Спроведувањето на усвоените универзитетски единствени критериуми за избор во наставно-научни звања;
- Бројот на предмети за секој циклус на студии и бројот на наставници и соработници со кои се реализира наставата;
- Пристапот на единицата за унапредување на знаењата на академскиот кадар;
- Соодносот помеѓу образованието и истражувањето;
- Оценката на студентите.

Мерки за подобрување на квалитетот

- За да се подобри квалитетот во наставно-научниот процес Институтот за македонски јазик го поттикнува и го насочува младиот кадар кон истражувања во областите кон кои кадарот искажува афинитети.
- Во рамките на своите можности, младиот кадар учествува на конференции, трибини, семинари и работилници во земјава и во странство.
- Во досегашната практика, Институтот поканува да одржат предавања визитинг-професори кои престојуваат во земјава по други поводи (студиски престои, учество на некоја конференција во земјава итн.).
- Нашите професори, во зависност од финансиските можности, учествуваат во работата на меѓународни и билатерални проекти, и со свои реферати учествуваат на меѓународни конференции, главно во Европа и во славистичките центри во светот.
- Во врска со подобрувањето на материјалниот статус и стимулирање на академскиот кадар, а со оглед на ограничените финансиски средства, Институтот е секогаш отворен за соработка со други сродни институции, како и со бизнис-заедницата.
- Институтот поседува доволно простор за изведување на научноистражувачка и наставна работа, и има осовременета информатичката опрема (компјутер, печатач и преносен компјутер за секој професор), како и ограничена набавка на нова литература.

Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје
Датум -----

Назив на предметот	Студиска програма	Семестар
Име и презиме на професорот кој ги држи предавањата		
Професор		

Прашања	Внесете X во соодветното квадратче						Легенда: 10 = одличен 5 = незадоволителен	
	10	9	8	7	6	5		

А Н К Е Т А

1. Подготвеност за предавањата
  2. Квалитет на изведувањето на наставата
  3. Редовност на часовите и рационално искористување на времето
  4. Достапност за консултации и комуникација
  5. Однос кон студентот
  6. Обезбеденост на соодветен материјал за учење и полагање на испитот
  7. Усогласеност на вежбите со предавањата и нивна временска усогласеност
  8. Објективност при оценувањето и начин на реализирање на испитот
7. Моето присуство на наставата беше:
- 100 – 80 %   80 – 60 %   60 – 40 %   40 – 20 %   20 – 0 %

ЗАБЕЛЕШКА ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ НА ПРЕДМЕТОТ:

КОМЕНТАР:

_____ факултет

Модел на студентска анкета

Се пополнува за секој предмет од претходниот семестар

Датум: _____

Назив на предметот:	Студиска програма:	Семестар:
Име и презиме на професорот/асистентот кој ги држи предавањата/вежбите:		
Професор		
Асистент		

А Н К Е Т А

	Упатство: Внесете соодветното	"X" во 10 = одличен 5 = незадоволителен					
		квадратче 10	9	8	7	6	5
1. Подготвеност за предавањата/вежбите.	Проф. Ас.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Квалитет на изведувањето на наставата (начин на изложување на материјалот).	Проф. Ас.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Редовност на часовите и рационално искористување на времето.	Проф. Ас.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Достапност за консултации и комуникација.	Проф. Ас.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5. Однос кон студентот.	Проф. Ас.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6. Обезбеденост на соодветен материјал за учење и полагање на предметот.		☐	☐	☐	☐	☐	☐
7. Усогласеност на вежбите (аудиторски и лабораториски) со предавањата и нивна временска координираност.		☐	☐	☐	☐	☐	☐
8. Корисност од изведените лабораториски вежби.		☐	☐	☐	☐	☐	☐
9. Објективност при оценувањето и начин на реализирање на испитот.		☐	☐	☐	☐	☐	☐
10. Барања што се поставуваат пред студентите (колоквиум, програми и друго) и тежина на испитот.		многу големи	големи	соодветни	просечни	мали	мали
	предав. вежби	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11. Моето присуство на наставата беше:		100-80%	80-60%	60-40%	40-20%	20-0%	20-0%
	предав. вежби	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Забелешка за подобрување на квалитетот на предметот:

Заклучок на Извештајот

Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ има солидни услови за изведување на втор и трет циклус студии, односно има добри просторни и технички можности за изведување на наставата. Покрај тоа, располага со стручен академски кадар од областите што се истражуваат во Институтот за македонски јазик:

- историја на македонскиот јазик
- дијалектологија на македонскиот јазик
- ономастика на македонскиот јазик
- лексикологија и лексикографија
- граматика на македонскиот јазик
- етимолошки проучувања
- социолингвистика
- стилистика
- македонскиот јазик како странски и како немајчин
- етнолингвистика и др.

За непречена наставно-научна работа, Институтот има соодветен администраивно-технички кадар.

Од досегашното искуство, може да искажеме задоволство од заинтересираноста на студентите, од нивното присуство на предавањата и на консултациите со професорите, од нивната заинтересираност за вклучување во работата на проектите на Институтот и од нивниот успех при полагањето на испитите. Но, мораме да забележиме дека постдипломците, и покрај уредно положените испити, сепак во мал број пријавуваат магистерски теми. Во таа насока, се дава препорака до наставниот кадар да им даде поголем поттик на постдипломците за изработка на магистерските трудови.

Исто така, мораме да забележиме дека бројот на запишани студенти секоја наставна година сè повеќе се намалува. Во оваа смисла, Институтот треба да вложи поголеми напори за популаризација на вториот и третиот циклус студии меѓу целните групи студенти од прв (и втор) циклус студии, главно на филолошките, но и на останатите сродни факултети.

Комисијата смета дека научно-истражувачката работа е вклучена во наставата, што се гледа преку предметните содржини, задолжителната и дополнителната литература, подготвувањето на студентите за научна работа, преку семинарските работи, каде што се обединуваат сознанијата од теоријата и практиката, но несомнено резултатите би биле многу поголеми, доколку има финансиска поддршка за научно-истражувачката работа, за фундаментални научноистражувачки проекти на Институтот, за набавка на понова домашна и странска литература, што ќе овозможи поголема вклученост на студентите во некои активности поврзани со институтските проекти, а ќе мотивира и поголем број студенти за запишување на програмите за втор и за трет циклус студии.

Во академската 2022/2023 година не беше спроведена анкета на студентите поради тоа што беше запишан мал број студенти (четири студенти) со што не беше постигнат минималниот број за изведување настава (најмалку петмина студенти), односно часовите од предметите беа реализирани преку консултации.

Скопје, 30.10.2023 г.

Комисија:

проф. д-р Катица Трајкова (претседател)

проф. д-р Лилјана Макаријоска (член)

проф. д-р Еленка Стоевска-Денчова (член)

проф. д-р Симона Груевска-Маџоска (член)

проф. д-р Елка Јачева-Улчар (член)

проф. д-р Весна Костовска (член)

Анета Турунидов (член од студентите)

